

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת שרן מרים השכל

2599/25/פ

הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (שינוי הקריטריונים ליישוב מוטב), התשפ"ג–2023

1. תיקון סעיף 11. בפקודת מס הכנסה¹, בסעיף 11(א), בהגדרה "יישוב מוטב", פסקה (3) – תימחק.

דבר ה ס ב ר

בהצעת חוק זו מוצע לתקן את סעיף 11 לפקודת מס הכנסה, לעניין תנאי הסף של יישוב מוטב. כיום, כדי שיישוב יהיה זכאי להטבת מס, עליו להיות יישוב מוטב. יישוב מוטב לפי סעיף 11 לפקודה הוא יישוב שב-31 בדצמבר שלפני שנת המס שלגביה ניתן הזיכוי מתקיימים בו כל אלה: (1) הוא יישוב סמוך לגבול או יישוב שדירות המגורים שבתחומו שוכנות במיקום גאוגרפי קבוע בסעיף; (2) אוכלוסייתו מונה פחות מ-85 אלף תושבים; (3) הוא משויך לאשכול 8 או לאשכול נמוך יותר במדרג החברתי-כלכלי או שהוא סמוך לגבול; (4) הקמתו אושרה על פי כל דין; (5) הניקוד הכולל שלו הוא 25 נקודות לפחות. בהצעת חוק זו מוצע למחוק את פסקה (3) לעניין השיוך לאשכול 8 במדרג החברתי-כלכלי או נמוך ממנו.

התכלית של סעיף 11 לפקודה היא למנוע עזיבתם של תושבים מבוססים ואף למשוך תושבים ממעמד סוציו אקונומי גבוה שגרים במרכז הארץ אל אזורי הפריפריה. תנאי הסף המגביל את מתן ההטבות מעבר לאשכול 8 במדרג החברתי-כלכלי בפועל, גורע את היישובים החזקים, ועלול להוות בלם להתפתחות סוציו-אקונומית ברשויות, ולעודד רשויות לשאוף לתחתית מהחשש שיתפתחו מידי ועלו גבוה מידי במדרג. החוק קובע כי המדד החברתי כלכלי של יישובים במועצות אזוריות ייקבע לפי דירוג היישוב או לפי דירוג מועצה, לפי הנמוך. בפועל הוראה זו מביאה לכך שישנם תושבי יישובים בדירוג חברתית כלכלי 9-10 ביישובים במועצות אזוריות הזכאים להטבות המס, כאשר יישובים דומים המוגדרים כמועצה מקומית אינם זוכים לאותה הטבה. כמו כן, בהחלטת ממשלה 3738 שעניינה "הגדרת יישובים ואזורים כבעלי עדיפות לאומית", הממשלה הכירה בכך ש"פיתוחו של יישוב וצמצום הפערים בשירותים ובאפשרויות העומדות לרשות תושביו נגזרים לא רק מן היישוב עצמו, אלא גם מטבעת היישובים המקיפה אותו ומהמשאבים האזוריים המשותפים העומדים לרשות היישובים באותו אזור." גישה זו של ראייה מרחבית, מקטינה את הפוטנציאל למאבק ביו יישובים שכנים על משאבים, ומהווה בסיס לפיתוח אזורים פריפריאליים. יצירת תחרות בין יישובים שכנים על תושבים חזקים אינה חיובית, ואף מונעת יצירת

¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120.

שיתופי פעולה אשר יפתחו את האזור כולו.

יודגש כי הצעת חוק זו אינה מבקשת לשנות את דרך מתן הניקוד, ואף מכירה בחשיבות מתן הטבות מס גדולות יותר ליישוב במדרג נמוך במדד חברתי-כלכלי. בהצעת החוק מוצע לבטל את תנאי הסף הדורש שהמדד חברתי-כלכלי 9-10 יהווה פסילה להכרה ביישוב כיישוב מוטב.

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חברת הכנסת מיכל שיר סגמן וקבוצת חברי הכנסת (פ/24/2068) ועל ידי חבר הכנסת מכלוף מיקי זוהר (פ/24/3772).

הצעת החוק ל/24/3772 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ו' באדר התשפ"ג (27.02.2023)